

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžo/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 2015200043
Dátum vydania rozhodnutia: 11.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2015200043.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Petry Príbelskej a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci žalobcov: 1/ D. G., nar. XX.XX.XXXX a 2/ P. G., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom K. obaja právne zastúpení: JUDr. Katarína Bajová, advokátka, so sídlom Hlavná č.25, 917 00 Trnava, proti žalovanému: Okresný úrad Trnava, Odbor výstavby a bytovej politiky, Kollárová 8, 917 02 Trnava, za účasti: 1/ JUDr. I. G., nar. XX.XX.XXXX a 2/ Q. G., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom K., 3/ JUDr. S. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., 4/ Ing. Q. J., nar. XX.XX.XXXX a 5/ L. J., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom K., 6/ Ing. Q. J., nar. XX.XX.XXXX a 7/ Bc. E. J., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom U., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo OU-TT-OVBP2-2014/026830/Vě z 11. decembra 2014, konajúc o odvolaní účastníkov konania v 4/, 5/, 6/ a 7/ rade proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/6/2015-76 z 13. mája 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/6/2015-76 z 13. mája 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č.k. 14S/6/2015-76 z 13. mája 2016 napadnuté rozhodnutie žalovaného Okresného úradu Trnava, odbor výstavby a bytovej politiky č.OU-TT-OVBP2-2014/026830/Vě zo dňa 11.12.2014 a rozhodnutie Mesta Trnava č. OsaŽP/6195-62575/2014/Jč zo dňa 28.08.2014 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 607,62 € spočívajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 70,- € a v trovách právneho zastúpenia vo výške 537,62 € k rukám právnej zástupkyne žalobcov JUDr. Kataríny Bajovej, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zúčastneným osobám 1/ až 7/ súd nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd predmetnú vec prejednal na pojednávaní konanom dňa 13.05.2016 v zmysle § 244 a nasl. OSP, pričom zistil, že obe rozhodnutia správnych orgánov vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto krajský súd tieto rozhodnutia zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Krajský súd mal z administratívneho spisu zistil, že z prvostupňového rozhodnutia vydaného mestom Trnava č. OSaŽP/6195-62575/2014/Jč z 28. augusta 2014 vyplýva, že mesto Trnava rozhodlo o obmedzení vlastníckeho práva žalobcov, keď podľa § 108 ods. 2 písm. a/ a § 114 stavebného zákona v znení neskorších predpisov, vo verejnom záujme natrvalo zriadilo vecné bremeno v prospech JUDr. I. G. s manželkou Q. G., JUDr. S. T., Ing. Q. J. st. s manželkou L. J. a Ing. Q. J. s manželkou Bc. E. J. a každodobého vlastníka pozemkov v obci Trnava, k.ú. Q., parc.č. 4021/36 zapísaná na LV č. XXXX, parc.č. 4021/167 zapísaná na LV č. XXXX, parc.č. 4021/530 zapísaná na LV č. XXXXX, parc.č. 4021/532 zapísaná na LV č. XXXXX za účelom priznania práva uloženia inžinierskej siete verejného vodovodu vetva V2-2 v rozsahu a za náhradu podľa geometrického plánu č. 184/2013, vyhotoveného spoločnosťou Geomes s.r.o., Súchovská cesta 12, Trnava dňa 06.12.2012 a znaleckého posudku č. 196/2013 zo dňa 19.12.2013 vypracovaného Ing. I. M. - znalcom v odbore stavebníctva, v odvetví odhadu hodnoty nehnuteľností a hodnoty stavebných prác nasledovne - parc.č. 4021/87, k.ú. Q., druh pozemku orná pôda o výmere 315 m² podľa LV č. XXXX, ktorého spoluvlastníkmi v podiele 1/1 sú D. G. a manželka P. G. rod. S., časť pozemku v dĺžke 40 m čomu zodpovedá plocha 18 m² podľa geometrického plánu č. 184/2013. Jednorazová náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva sa poskytla v peniazoch a bola určená na sumu 315,- €. Vecné bremeno sa zriadilo za účelom priznania práva uloženia inžinierskej siete verejného vodovodu vetva V2-2 na neobmedzenú dobu trvania.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podali žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 24.09.2014 odvolanie, v ktorom namietali rovnaké právne skutočnosti ako v samotnej žalobe.

5. Žalovaný Okresný úrad Trnava, odbor výstavby a bytovej politiky Trnava ako druhostupňový správny orgán svojim rozhodnutím č. OU-TT-OVBP2-2014/026830/Ve zo dňa 11.12.2014 zamietol odvolanie žalobcov a potvrdil prvostupňové rozhodnutie s odôvodnením, že v danom prípade bola existencia verejného záujmu na obmedzení vlastníckeho práva k pozemkom pre účel vybudovania verejnej kanalizácie daný schváleným územným plánom mesta, podľa ktorého stavba verejnej kanalizácie je verejnoprospešnou stavbou na úseku vodného hospodárstva a ide o rozšírenie verejných kanalizačných sietí, ktoré na seba funkčne nadväzujú a zabezpečujú hromadné odvádzanie odpadových vôd spôsobom určeným v územnom pláne. Samotnému vyvlastňovaciemu konaniu predchádzalo ponukové konanie a pokus o dohodu medzi navrhovateľmi vyvlastňovacieho konania a žalobcami, ku ktorej však vinou žalobcov nedošlo. Podkladom pre vydanie rozhodnutia bol aj znalecký posudok vypracovaný znalcom v odbore stavebníctva Ing. I. M., keďže jednou z podmienok vyvlastňovacieho konania je aj, že toto musí byť uskutočnené za náhradu. Znalec určil všeobecnú hodnotu jednorazovej odplaty za zriadenie vecného bremena na 315,- €. K obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcov došlo z dôvodu, že navrhovatelia vyvlastňovacieho konania potrebujú vstúpiť na pozemok vo vlastníctve žalobcov za účelom uloženia vodovodnej siete a preto stavebný úrad zriadil natrvalo vecné bremeno v prospech navrhovateľov vyvlastňovacieho konania na ťarchu žalobcov.

6. Krajský súd pri vysporiadávaní sa s námietkami žalobcov sa stotožnil s právnym názorom vysloveným právnou zástupkyňou žalobcov na pojednávaní konanom 13. mája 2016, v danom prípade je rozhodujúcou námietkou pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia námietka verejného záujmu na vyvlastnení resp. na obmedzení vlastníckych práv a námietka aktívnej legitímácie navrhovateľov ako fyzických osôb na podanie žiadosti o vyvlastnenie resp. obmedzenie vlastníckych práv iných osôb. Ďalej krajský súd zdôraznil, že vyvlastnenie predstavuje výnimočný inštitút, ktorého podstatou je povinnosť vlastníka strpieť určité opatrenia vrátane zániku vlastníckeho práva. Vzhľadom na túto skutočnosť je úplne na mieste, že takéto zásahy sú regulované predpismi najvyššej právnej sily. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

7. Vyvlastnenie predstavuje najzávažnejší zásah do vlastníckeho práva. Preto ako krajné opatrenie podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno vyvlastniť, ak účel nemožno dosiahnuť inak a to na základe zákona, len na tento účel a za náhradu. Možnosti vyvlastnenia sú všeobecne limitované ustanovením čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd - v zmysle ktorého je vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné vo verejnom záujme a to na základe zákona a za náhradu a ustanovenie § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka v podstate zhodne ako Listina a uvedený zákon stanovujú, že vyvlastnenie je možné vo verejnom záujme a za náhradu. Najrozšírenejšia úprava vyvlastnenia vecí a obmedzenie vlastníckeho práva je zakotvená v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

8. Ďalej krajský súd uviedol, že pri posudzovaní konfliktu verejného záujmu so súkromným záujmom poukázal v minulosti Ústavný súd SR na ustálený právny názor, podľa ktorého rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom na určenie primeranosti obmedzenia každého zákonného práva a slobody. Tento právny názor sa podľa ÚS SR dotýka všetkých základných práv a slobôd v prvej hlave Ústavy ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy t.j. aj základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Pokiaľ ide o všeobecné argumenty ÚS treba podľa názoru krajského súdu predovšetkým konštatovať, že vzhľadom na význam ochrany pozemkového vlastníctva v právnom štáte, berúc do úvahy koncepciu oddeleného vlastníctva pozemkov a stavieb, nemožno ústavno-právne akceptovať výstavbu trvalej stavby bez hmotnoprávneho titulu k pozemku, ktorý musí byť preukázaný pred začatím výstavby, výnimkou môžu byť len mimoriadne situácie súvisiace so zabezpečením bezpečnosti štátu.

9. Ústava však dovoľuje vyvlastniť len na základe zákona, nie zákonom v nevyhnutnej miere (rozsahu) a vo verejnom záujme, ktorý musí byť preukázaný osobitne v každom jednotlivom vyvlastňovacom konaní s procesnou ochranou. Finančná náhrada po formálnom vyvlastnení nemôže ospravedlniť právne neohľaduplnú okupáciu (v zmysle terminológie ktorú používa ESLP) pozemkov, ktorá trvala od vydania stavebného povolenia až do vyvlastnenia.

10. V ďalšom Ústavný súd konštatuje, že verejný záujem nemožno chápať ani aritmeticky (je to v záujme väčšieho počtu osôb), ani automaticky, teda napr. že každá diaľnica, verejná komunikácia a aj verejná kanalizácia je automaticky vo verejnom záujme. Ako vyjadril vo svojom rozhodnutí Český ústavný súd (1US 198/95, PL US 24/04) verejný záujem nie je vždy totožný so záujmom kolektívnym (uspokojovanie kolektívnych záujmov určitých skupín môže byť dokonca v rozpore so všeobecnými záujmami spoločnosti). Verejný záujem je potrebné chápať ako záujem, ktorý možno označiť ako všeobecne prospešný a je predmetom dokazovania v rámci rozhodovania o určitej otázke, napr. vyvlastnení a nie je možné ho vopred a priori stanoviť. Z toho dôvodu spadá jeho zisťovanie do právomoci moci výkonnej a nie zákonodarnej.

11. Krajský súd poznamenal, že v stavebnom konaní sa žiadny verejný záujem na stavbe nepreukazuje - podmienkou pre riadne získavanie stavebného povolenia je existencia právneho titulu k stavebnému pozemku. Stavebník si musí najprv zabezpečiť právny titul k pozemku a až potom môže žiadať o vydanie stavebného povolenia. Ak takéhoto titulu niet, stavebnému konaniu musí predchádzať vyvlastňovacie konanie, ktorého podmienkou je však už ako bolo vyššie uvedené preukázanie verejného záujmu v zmysle záverov ÚS SR už voči konkrétnemu pozemku a jeho vlastníčkovi.

12. Odvolávajúc sa na judikatúru ESLP Ústavný súd uvádza, že každý zásah do práva na pokojné užívanie majetku musí byť sprevádzaný procedurálnymi garanciami umožňujúcim jednotlivcom rozumnú možnosť predložiť ich vec pred orgán verejnej moci pre účely efektívneho domáhania sa preskúmania zásahu. Pri preskúmaní napadnutých ustanovení nemožno v danom prípade prehliadnuť ani ústavno-právnu požiadavku určitosti, prístupnosti, presnosti a predvídateľnosti tých právnych noriem, prostredníctvom ktorých sa má zasiahnuť do vlastníckych práv.

13. V prvom rade treba odlišiť dva právne predpisy súkromného práva od práva verejného. Obmedzenia

vlastníckeho práva sa nachádzajú v oboch druhoch práva, pričom v súkromnom práve je hlavným predstaviteľom zákonných obmedzení Občiansky zákonník, ktorý pozná predkupné právo spoluvlastníka podľa § 140 ods. 1, iné obmedzenia zo zákona však nepozná, hoci s nimi počíta. V § 151o totiž predpokladá zriadenie vecného bremena, zákonom v § 151b zase záložného práva. Tieto ustanovenia sa nachádzajú v Občianskom zákonníku z dôvodu, že Občiansky zákonník nadobudol účinnosť ešte pred prijatím Ústavy SR. Vo verejnom záujme sa stretávame s mnohými zákonnými obmedzeniami vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Pri akceptovaní záverov uvedených nálezov treba konštatovať, že zákonodarný orgán vo viacerých prijatých zákonoch ignoroval ústavu pri riešení oprávnení štátu, ale aj oprávnení iných osôb, ktorým umožnil obmedziť vlastnícke práva priamo zákonom a pri konštrukcii zákonov neuvažoval primárne o obmedzeniach, až na základe konaní, ktoré by konkrétne obmedzenia v zmysle zákona nariadili. Tým nielen dochádza k oprávneniam cudzích osôb, ale často absentuje aj zisťovanie podmienok verejného záujmu a nevyhnutnosti samotného obmedzenia, príp. posúdenia rozsahu primeranosti takéhoto obmedzenia.

14. V konkrétnom prípade je zrejmé, že pribratí účastníci požiadali príslušný správny orgán o vydanie rozhodnutia, ktorým by došlo k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcov zriadením vecného bremena na pozemku vo vlastníctve žalobcov, ktoré spočívalo v práve pribratých osôb ako aj ďalších neidentifikovateľných osôb uloženia inžinierskych sietí verejného vodovodu vo verejnom záujme. Verejný záujem je podľa názoru žalovaného ako aj pribratých osôb daný územným plánom mesta Trnava ako aj skutočnosťou, že ide o zriadenie vodovodnej siete v oblasti Kopánka - Pekné pole. Krajský súd však vyjadril názor, že nie je presvedčený, že argumenty žalovaného a pribratých osôb sú argumentami odôvodňujúcimi verejný záujem z dôvodu, že v danom prípade ide o zriadenie vodovodnej siete pre 4 vlastníkov pozemkov bez preukázania potreby verejnosti viesť túto vodovodnú sieť cez pozemok žalobcov. Skutočnosť ktorú uvádzajú pribratí účastníci, že ide o zriadenie vodovodnej siete pre viac ako 90 rodinných domov (a toto tvrdenie prijal v rozhodnutí aj žalovaný) nie je dôkazom toho, že ich vodovodnú sieť je potrebné zriadiť práve cez pozemok žalobcov resp. že existuje predpoklad, že v budúcnosti budú cez pozemok žalobcov zriaďované ďalšie prípojky. V danom prípade chýba základná podmienka pre splnenie vyvlastňovacieho konania, ktorou je preukázanie verejného záujmu.

15. Napriek tomu, že verejný záujem je v stavebnom zákone definovaný veľmi stručne, v právnej teórii sa ustálilo, že verejný záujem je opakom tzv. súkromného záujmu a z povahy veci je možné odvodiť, že ide o taký záujem, ktorý by bolo možné označiť za všeobecný či verejnoprospešný, ktorého nositelia sú síce bližšie neurčení, ale aspoň rámcovo determinovateľní a to okruhom či spoločenstvom osôb ako tzv. verejnosť.

16. S námietkou aktívnej legitímácie, sa krajský súd stotožnil s tvrdeniami právneho zástupcu žalobcov, že v danom príp. absentuje právo týchto osôb na podanie návrhu na vyvlastnenie a uviedol, že z rozsudku NS SR sp.zn. 3Sžp 20/2013 vyplýva, že navrhovateľ musí byť aktívne legitímovaným subjektom pre účel vyvlastnenia. Nedostatok aktívnej legitímácie žalobcov v procese vyvlastnenia nie je možné odstrániť zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy medzi žalobcami ako navrhovateľmi vyvlastnenia a inou právnickou osobou z dôvodu, že tieto prevodové zmluvy sú už uzatvárané mimo procesu vyvlastnenia a zabezpečovania ich vymožitelnosti a dohľad nad ich naplnením už nie je v právomoci stavebného úradu, ktorý vyvlastnenie uskutočňuje.

17. Žalovaný ako aj pribraté osoby argumentujú tým, že aktívna legitímácia vyplýva pre navrhovateľov vyvlastňovacieho konania z ustanovenia § 112 ods. 2 Stavebného zákona, podľa ktorého navrhovateľmi vyvlastňovacieho konania môže byť orgán štátnej správy, právnická alebo fyzická osoba, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel na ktorý sa vyvlastňuje. Výklad tohto ustanovenia je v zjavnom rozpore s vyššie uvedeným rozhodnutím NS SR ako aj v rozpore so zákonom o verejných vodovodoch, keďže navrhovatelia vyvlastňovacieho konania nemôžu byť vlastníkami verejného vodovodu, teda je nemožné, aby títo využili predmet vyvlastnenia na účel na ktorý sa vyvlastňuje. Znamená to, že ak došlo k žalobe o preskúmanie rozhodnutia ktorým bolo priznané právo uloženia inžinierskej siete - verejného vodovodu navrhovateľom vyvlastňovacieho konania - pribratým účastníkom, potom môžu toto právo realizovať iba tieto osoby a aby mohli navrhovatelia vlastníckeho konania realizovať toto právo, museli

by byť stavebníkmi verejného vodovodu. Ak by navrhovatelia ako stavebníci počas realizácie stavby nevlastnili stavbu, ale vlastnili by ju na základe zmluvného dojednania, tak by nastal stav, že stavbu by realizovala resp. vlastnila právnická osoba, ktorá však nemá žiadne právo uloženia inžinierskej siete na pozemku žalobcov, pretože v zmysle napadnutého rozhodnutia majú toto právo len navrhovatelia vyvlastňovacieho konania. Preto krajský sud záverom konštatoval, že výklad ustanovenia § 112 ods. 2 Stavebného zákona zo strany žalovaného a príbratých osôb je v rozpore s právnym názorom vysloveným v rozsudku NS SR sp.zn. 3Sžp 20/2013.

II.

18. Proti rozsudku krajského súdu podali účastníci 4/, 5/, 6/ a 7/ riadne a včas prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu odvolanie, z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ OSP, kedy podľa účastníkov konania, súd nesprávne vec právne posúdil a navrhovali, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietne a zaviazne žalobcov k náhrade trov odvolacieho konania vo výške 70,- € a trov právneho zastúpenia vo výške 363,79 €.

19. Krajský súd podľa účastníkov dospel k nesprávnemu rozhodnutiu a to z dôvodu, že samotný konflikt záujmov v lokalite Kopánka Pekné pole I. etapa vznikol v roku 2003 tým, že manželia G. zmenili vjazd s napojenie na inžinierske siete ich rodinného domu smerom k K., teda v rozpore voči platnej urbanistickej štúdií IBV Kopánka Pekné pole I. etapa. Ďalej parc.č. 4021/87 bola geometricky samostatne odčlenená pre uvedený účel, t.j. pre verejnoprospešné stavby dopravnej a technickej infraštruktúry podľa záväznej časti územného plánu mesta Trnava, ktorý je vyhlásený platným VZN. Zároveň citovali z rozhodnutia NS SR sp.zn. 3Sžp/20/2013, z ktorého vyplýva, že manželia Grochálovi kupovali predmetný pozemok s vedomím, že je určený pre výstavbu miestnej komunikácie.

20. Účastníci konania uviedli, že iná možnosť napojenia verejného vodovodu vetva V2-2 neexistuje, len na verejný vodovod vetva V-3 na ul. P. Mudroňa, kde miesto napojenia určila Trnavská vodárenská spoločnosť, a.s., a to v súlade so stavebným rozvojom vodovodnej siete ako verejnoprospešných stavieb podľa záväznej časti Územného plánu Mesta Trnava, ktorý je vyhlásený platným VZN, ktorý určil priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, t.j. miestnych komunikácií a technickej infraštruktúry pre lokalitu Trnava - Kopánka Pekné pole (450 RD)

21. Verejný záujem líniovej stavby vodovodu - vetvy V2-2 je preukázaný právoplatným územným rozhodnutím, vydaným Mestom Trnava v súlade s planým územným plánom. V tejto súvislosti opätovne poukázali účastníci na rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 3Sžp/20/2013, podľa ktorého verejný záujem vyplýva zo schváleného územného plánu, ktorý je záväzný pre Mesto Trnava a to je povinné zabezpečiť jeho vymožitelnosť i prostredníctvom vyvlastňovania.

22. V súvislosti s aktívnou legitimáciou poukázali účastníci na stanovisko MDVRR SR z 28. júna 2013, v zmysle ktorého osobitný zákon č. 443/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách neobsahuje ustanovenie ako stavebný zákon v § 108 ods. 2 písm. f/ odkazujúci na cestný zákon, podľa ktorého navrhovateľom na vyvlastnenie musí byť obec, a preto stavebníkom verejného vodovodu môže byť aj fyzická osoba, z tohto dôvodu je námietka týkajúca sa aktívnej legitimácie irelevantná. Celá vodovodná a kanalizačná sieť v predmetnej lokalite je postupne po kolaudácii odovzdaná Trnavskej vodárenskej spoločnosti, a.s., ktorá je ako prevádzkovateľ podľa § 20 zákona o verejných vodovodoch a kanalizáciách oprávnená v nevyhnutnej miere vstupovať na cudzie pozemky. K neurčitosti pojmu verejný záujem odkázali účastníci na rozsudok NS SR 6Sžo/150/2009.

23. Účastníci poukázali na stanovisko Obvodného úradu, odbor starostlivosti o životné prostredie Trnava z 12. júna 2014 podľa ktorého Obvodný úrad má kompetenciu určiť, že aj pripojenie 2 odberateľov môže byť realizované verejným vodovodom alebo kanalizáciou podľa zákona č. 442/2002 Z.z. a môže určiť, že takýto vodovod alebo kanalizácia sa za verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu považuje.

24. Záverom podotkli účastníci, že žiaden zákon v Slovenskej republike nezakazuje, aby stavebníkom verejného vodovodu nemohla byť fyzická osoba. V rozhodnutí Obvodného úradu životného prostredia č. G2012/00186/ŠVS/St zo 16. mája 2012, uviedol v záväzných podmienkach pre uskutočnenie vodnej stavby - vetva V2-2 Obvodný úrad, že stavebník je povinný pred kolaudáciou previesť vlastníctvo vodnej stavby, povolenej týmto rozhodnutím na právnickú osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, nakoľko z dôvodu verejného záujmu podľa § 3 ods. 2 zákona 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách môže byť vlastníkom verejných vodovodov a kanalizácií iba právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na vyššie uvedené mali účastníci za to, že mal krajský súd dostatočne preukazné splnenie podmienok na zriadení vecného bremena a preto vychádza rozhodnutie súdu z nesprávneho právneho posúdenia veci.

III.

25. K odvolaniu účastníkov 4/, 5/, 6/ a 7/ sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Nezákonnosť oboch rozhodnutí podľa žalobcov spočíva v tom, že vyvlastnenie do vecného bremena s poukazom na verejný záujem nie je možné v prospech súkromných osôb vlastníkov parciel a stavebníkov rodinných domov, ktorí nie sú na podanie návrhu na vyvlastnenie aktívne legitimované, pretože nemôžu ani vlastníť a ani prevádzkovať verejný vodovod, na ňu sa môžu iba pripojiť domovými prípojkami. Správne orgány neskúmali náležite podmienku aktívnej legítimácie. V tejto súvislosti poukázali na podstatu znenia zákona spočívajúcu v tom, že fyzické osoby - súkromné osoby nemôžu vlastníť a ani prevádzkovať verejný vodovod, preto ich aktívna legítimácia na vyvlastňovacie konanie v ich prospech nie je daná.

26. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu k aktívnej legítimácii navrhovateľov vyvlastňovacieho konania uvedeného v rozsudku najvyššieho súdu sp.zn. 3Sžp/20/2013, „... musí byť navrhovateľ aktívne vecne legítimovanou osobou vo vzťahu k účelu vyvlastnenia. To znamená, že súčasne musí byť osobou, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje. Stavebný zákon neupravuje možnosť vyvlastňovacím rozhodnutím upraviť prechod vlastníctva (v danom prípade ani prechod vecného bremena) na inú osobu ako navrhovateľa. Vyvlastňuje sa preto, aby vec (právo) nadobudol priamo navrhovateľ vo verejnom záujme a využíval ju v súlade s kogentným účelom vyvlastnenia."

27. Žalobcovia poukázali na skutočnosť, že odvolatelia nespĺňajú zákonné predpoklady podľa § 3 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z.z. ako ani podľa § 5 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach, podľa ktorého prevádzkovateľom verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej bolo udelené živnostenské oprávnenie na prevádzkovanie verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií a ktorá prevádzkuje verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu. Účastníci sa podľa žalobcov nikdy nemôžu stať vlastníkami verejného vodovodu, zároveň nie sú oprávnení na prevádzkovanie verejného vodovodu, keďže ani jednému z nich nebolo udelené živnostenské oprávnenie na prevádzkovanie verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií.

28. Záverom žalobcovia uviedli, že akýkoľvek odkaz na prípadnú budúcu úpravu vlastníckeho práva k verejnoprospešnej stavbe je právnym úkonom vykonaným mimo správno-procesného konania o vyvlastnení. Nie je tak v kompetencii správnych orgánov, rozhodujúcich o vyvlastnení, akokoľvek zabezpečiť vymožitelnosť práv a povinností vyplývajúcich z týchto záväzkovo-právnych vzťahov. Verejný záujem, ktorý je predmetom posudzovania v rámci vyvlastňovacieho konania, je podľa aktuálnej koncepcie vyvlastnenia predmetom správnej úvahy a zisťuje sa v priebehu konania na základe zvažovania najrôznejších partikulárnych záujmov, po zvážení všetkých rozporov a pripomienok, nie je možné ho a priori a vopred stanoviť.

IV.

29. V stanovisku k vyjadreniu žalobcov, za účelom doplnenia skutočností týkajúcich sa predmetu konania predložil právny zástupca účastníka 4/ a 5/ technickú správu týkajúcu sa polarizačného zamerania kanalizácie a vodovodu na Mudroňovej ul. V Trnave, list vlastníctva č. XXXX, na ktorom je

na troch parcelách zriadené vecné bremeno za účelom priznania práva uloženia tejto verejného vodovodu - vetvy V2-2 a tiež rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia Trnava č. G2012/00186/ŠVS/St zo 16. mája 2012 o prerušení konania vo veci vydania povolenia na uskutočnenie vodnej stavby „Verejný vodovod s prípojkami“ do doby, len čo pominie prekážka - vyvlastnenie.

V.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. <. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „OSP“). preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 <.OSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 <.OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP <., v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP <. a § 211 ods. 2 <.OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O <.SP potvrdil.

31. Podľa § 247 ods. 1 OSP <. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

32. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 v spojení s § 372p ods. 1 O <.SP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní.

33. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 442/2002 Z.z. <. platí, že ak je to v záujme ochrany zdravia ľudí, zvierat alebo ochrany životného prostredia a ak sú na vodovod alebo kanalizáciu pripojení aspoň dvaja odberatelia alebo producenti, okresný úrad môže určiť, že takýto vodovod alebo kanalizácia sa za verejný vodovod alebo za verejnú kanalizáciu považuje.

34. Správne poukázali účastníci konania na vyššie uvedené ustanovenie zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, nemožno preto úplne súhlasiť s názorom krajského súdu, že by verejný záujem nebol preukázaný len preto, lebo sa jedná o zriadenie vodovodnej siete iba pre štyroch vlastníkov pozemkov. Avšak správne konštatuje krajský súd, že v danom prípade nebolo preukázané, že existuje potreba viesť vodovodnú sieť práve cez pozemok žalobcov.

35. Podľa nálezů Ústavného súdu SR č. 3/1998 verejný záujem na vyvlastnení sa preukáže vo vyvlastňovacom konaní, pričom vždy závisí od zisteného rozsahu „verejného záujmu“, koľko a aké pozemky, stavby, prípadne ktoré práva k nim bude potrebné vyvlastniť alebo vlastnícke práva k nim obmedziť. Zároveň podľa nálezů Ústavného súdu SR č. 11/1995, podmienku verejného záujmu možno pokladať za splnenú len vtedy, ak účel zamýšľaný obmedzením práva vlastníť majetok nie je možné dosiahnuť prostriedkami, ktoré zasahujú miernejšie do ústavou chráneného vlastníckeho práva a ak verejný záujem je nadradený a objektivizovaný voči záujmom vlastníka.

36. Podľa § 21 zákona č. 442/2002 Z.z., ak nemožno zriadiť verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu na cudzej nehnuteľnosti prostredníctvom prevodu alebo prechodu vlastníckeho práva alebo práva vecného bremena, možno vo verejnom záujme potrebnú nehnuteľnosť alebo práva k nej, ak ju nemožno

získať dohodou, vyvlastniť podľa všeobecného predpisu.

37. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z.z., vlastníkom verejných vodovodov a verejných kanalizácií môže byť z dôvodu verejného záujmu iba právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky.

38. Najvyšší súd, vo svetle vyššie uvedeného, nesúhlasí s názorom účastníkov konania, že by otázka aktívnej legitímácie, bola otázkou irelevantnou. Definovanie účelov pre ktoré je možné vyvlastniť, síce reštriktívne vymedzuje okruh verejných záujmov, to však nemožno považovať za preukázanie aj samotnej aktívnej legitímácie navrhovateľov. Keďže je nepochybné, že správny orgán by vyvlastňoval do vecného bremena konkrétnych vlastníkov pozemkov a v ich prospech, nie v prospech vlastníka verejného vodovodu. Samotný navrhovateľ musí byť aktívne legitimovaným subjektom pre účely vyvlastnenia. Obdobne ako poukazovali žalobcovia, tak aj krajský súd, s odkazom na rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 3Sžp/20/2013 nedostatok aktívnej legitímácie žalobcov (v tomto prípade účastníkov konania) v procese vyvlastnenia nie je možné odstrániť zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy medzi žalobcami ako navrhovateľmi vyvlastnenia a inou právnickou osobou z dôvodu, že tieto prevodové zmluvy sú už uzatvárané mimo procesu vyvlastnenia. Následný dohľad nad zabezpečením vymožitelnosti a dohľadu nad ich naplnením už je mimo právomoci stavebného úradu, ktorý vyvlastnenie uskutočňuje. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedený judikát zastáva názor, že následný prevod verejného vodovodu nie je istý.

39. Je treba zdôrazniť, že samotní účastníci konania ako navrhovatelia vyvlastňovacieho konania nemôžu byť vlastníkami ani prevádzkovateľmi verejného vodovodu, nie je preto možné, aby navrhovatelia využili predmet vyvlastnenia na účel, na ktorý sa vyvlastňuje. Prvostupňoví ani druhostupňový správny orgán neskúmali náležite podmienku aktívnej legitímácie navrhovateľov.

40. Ak došlo k priznaniu práva uloženia inžinierskej siete v prospech účastníkov konania, potom toto právo môžu realizovať iba účastníci konania a aby ho mohli realizovať, museli by byť stavebníkmi samotného verejného vodovodu, ktorého vlastníctvo by sa následne malo pred kolaudáciou previesť na právnickú osobu so sídlom na území Slovenskej republiky, z dôvodu, že podľa § 3 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z.z. môže byť vlastníkom verejných vodovodov a kanalizácií iba právnická osoba na území Slovenskej republiky. Stavebný zákon neupravuje prechod vlastníctva, či vecného bremena na inú osobu ako na navrhovateľa a rozhodnutiami správnych orgánov sa zriadilo vecné bremeno v prospech navrhovateľov, pričom títo ako bolo už vyššie uvedené nemôžu spĺňať podmienky podľa § 3 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z.z.

41. Najvyšší súd má za to, že akýkoľvek odkaz na budúcu úpravu vlastníckeho práva k verejnoprospešnej stavbe je právnym úkonom vykonaným mimo konania o vyvlastnení. Nedostatok aktívnej legitímácie v procese vyvlastnenia nie je možné odstrániť napr. zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy, alebo inou formou podmienky prevodu vlastníctva vodnej stavby do budúca.

42. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP potvrdil.

43. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP a v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že v konaní úspešnému žalobcovi nepriznal ich náhradu, keďže trovy právneho zastúpenia v lehote podľa § 151 ods. 1 OSP nevyčísľil a ďalšie trovy konania ku dňu vyhlásenia rozhodnutia zo spisu nevyplývali (§ 151 ods. 2 OSP).

44. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.